

Nye utfordringer for oljelandet?

Paris-målene og produksjon
av fossil energi

Bård Lahn, forsker
CIENS frokostseminar
26.10.2022

Our addiction to fossil fuels is pushing humanity to the brink. We face a stark choice: Either we stop it – or it stops us.

It's time to say: enough. (...) Enough of burning and drilling and mining our way deeper.

We are digging our own graves.

**FNs generalsekretær Antonio Guterres
under åpningen av COP 26 i Glasgow**

Skal vi diskutere klima, er hele denne oljediskusjonen feil. (...)

Noen har tatt klimadiskusjonen, og flyttet den vekk fra klima, og over til å bli en oljediskusjon.

Erna Solberg til Adresseavisen, 04.09.2017

Fossil energiproduksjon i klimapolitikken

Mål om full utfasing av fossil energi og forslag om begrensning av fossil energiproduksjon har blitt mer framtrædende i klimadebatten siden Paris-avtalen ble vedtatt

(Lahn 2022; Le Billon og Kristoffersen 2019; Paterson 2021; Straunch m.fl. 2020)

- Hvor kommer denne nye koblingen fra?
- Hva betyr den i praksis?
- Hvilken betydning kan dette få for Norge?

Hva er nytt i Paris-avtalen?

- Mer ambisiøse globale mål
 - Temperaturstigningen «godt under 2 °C» og tilstrebes holdt på 1,5 °C
 - Netto null utslipp globalt
- Nasjonalt fastsatte bidrag (NDC) er åpne i formen –ikke begrenset til nasjonale utslippskutt
- Paris-avtalen gjør ingen direkte kobling til fossil energiproduksjon –men den *åpner for* en slik kobling på en annen måte enn Kyoto-avtalen

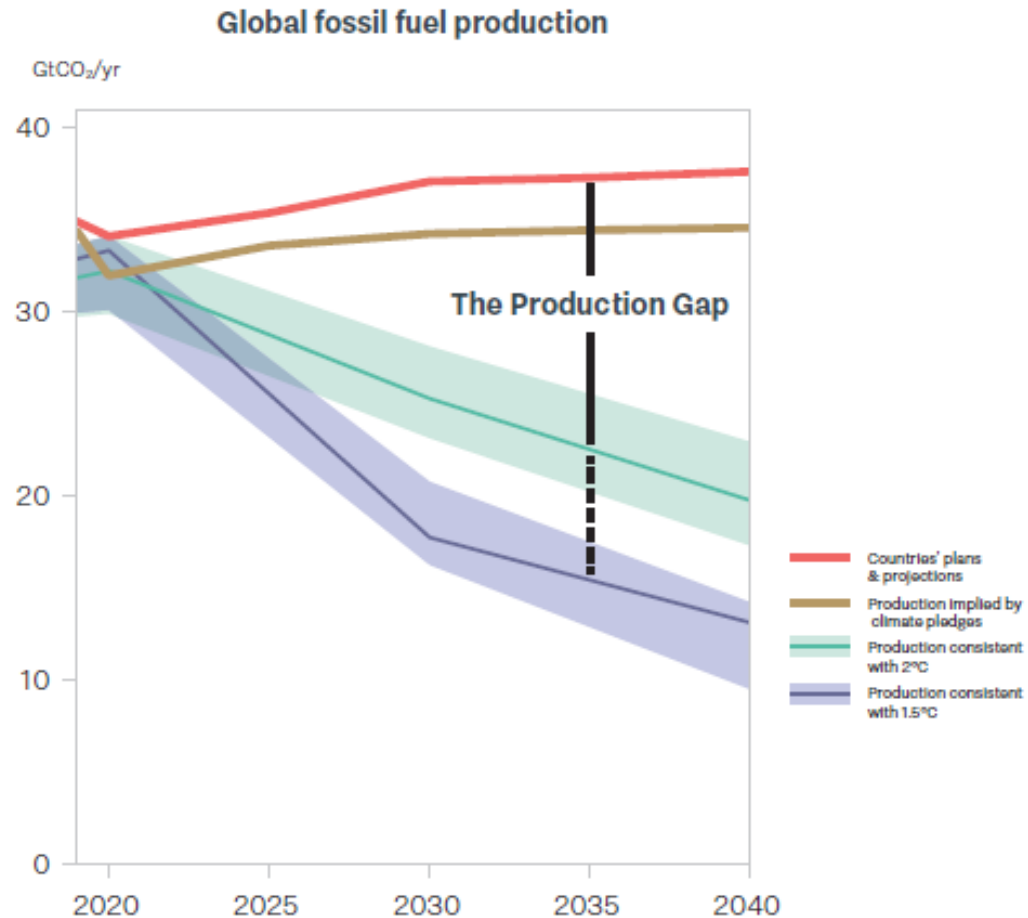
...og hvordan tolkes den?

- Aktivt «oversettelsesarbeid» fra en rekke aktører:
 - Miljøorganisasjoner og klimaaktivister
 - Ny forskning på omstilling og klimapolitiske virkemidler
 - Aktører i finansbransjen
 - Internasjonale organisasjoner: UNEP, IEA

Photo © Brett Scapin, Beyond Coal & Gas (CC-BY)

'Produksjonsgapet' mellom klimamål og planlagt produksjon av kull, olje og gass

Offisielle planer og prognoser for 2030 tilsier 45% større produksjon av fossil energi enn scenariene for 2°C, og mer enn dobbelt så mye som scenariene for 1,5 °C

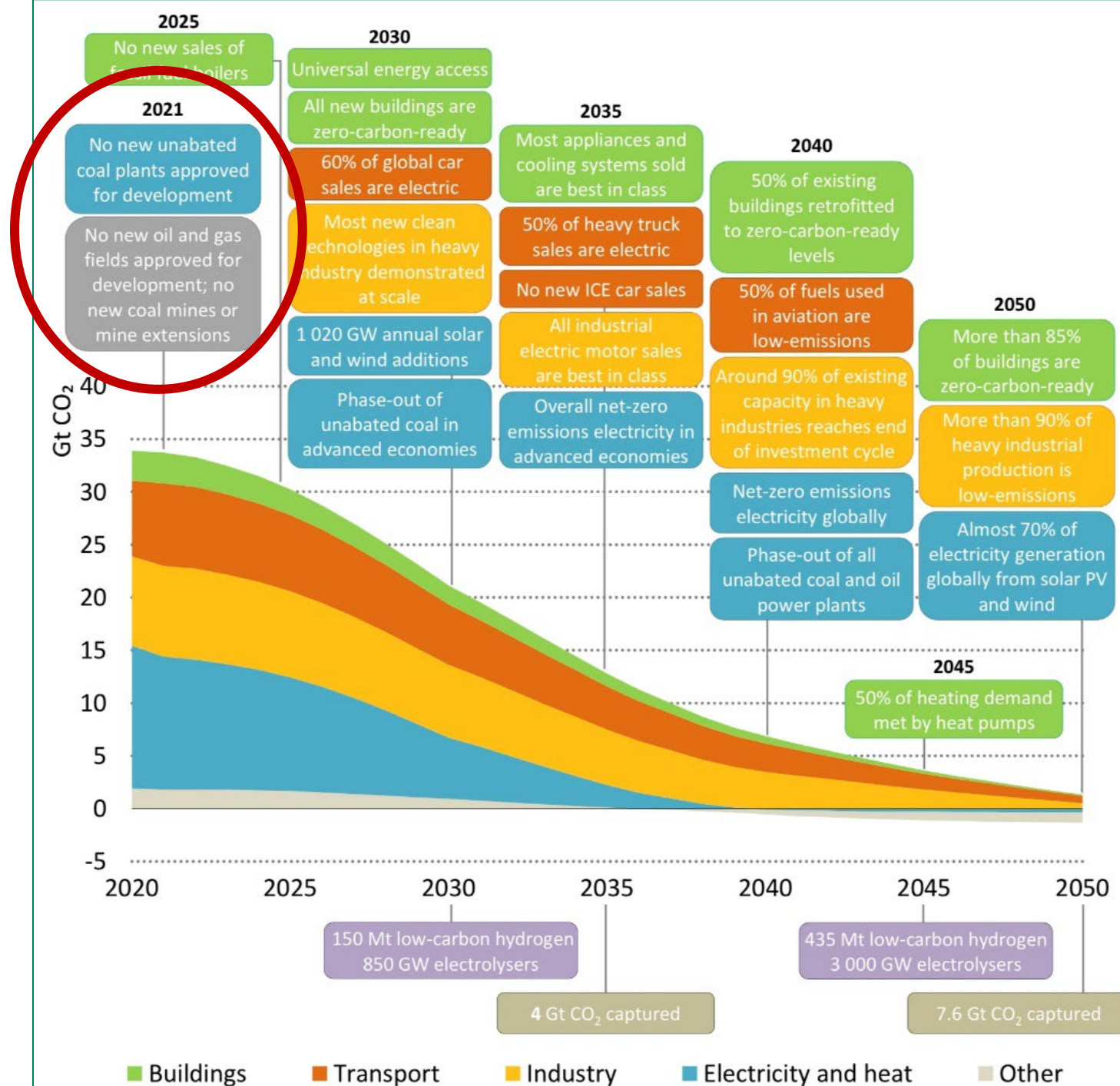
UNEP m.fl. (2021),
The Production Gap Report.

<https://www.productiongap.org>

IEAs netto null-scenario

Ingen nye olje- og gassfelt eller kullgruver tillates utbygd fra og med 2021.

IEA (2021), *Net Zero by 2050. A Roadmap for the Global Energy Sector.*

Hva skjer i praksis?

- Økning i initiativ for å begrense fossil energiproduksjon av klimahensyn (Gaulin og Le Billon 2020)
 - Uttrekk av investeringer fra fossil energi
 - Beslutninger om å stoppe leting eller utvinning på nasjonalt eller delstats-nivå
 - «Beyond Oil and Gas Alliance» - klimapolitisk allianse av land som vil fase ut oljeproduksjon, lansert 2021
 - Inkluderer Danmark, Costa Rica, Frankrike, New Zealand, Irland, Grønland m.fl.
 - Forslag om en «ikkespredningsavtale» for fossil energi fremmet av Vanuatu i FNs generalforsamling 2022

Hva betyr dette for Norge?

- Nye initiativ har liten betydning for produksjonsvolum – men mulig betydning for normdannelse og forventninger til lederskap i klimapolitikken
- Norge stilles overfor nye valg av alliansepartnere:
 - «Beyond Oil and Gas Alliance» inkluderer bl.a. Danmark, Sverige og Finland
 - «Net Zero Producers Forum» inkluderer USA, Canada, Saudi-Arabia, Qatar – og Norge
- Sterkere behov for å begrunne og argumentere for hvordan olje- og gasspolitikken henger sammen med klimamålene
 - Ikke lenger mulig å kategorisk avskrive ansvar for eksporterte utslipp
 - Lave produksjonsutslipp vs Arktis og sårbarhet
 - Energisikkerhet: Kort sikt vs lang sikt

Oppsummering

- Konsekvenser for norsk politikk:
Koblingen mellom olje- og klimapolitikken er kommet for å bli
- Konsekvenser for Norges internasjonale rolle: Vanskeligere å kombinere lederskaps-ambisjoner på klimafeltet med rollen som oljeeksportør

Litteratur

Gaulin N and Le Billon P (2020) Climate change and fossil fuel production cuts: assessing global supply-side constraints and policy implications. *Climate Policy* 20(8): 888-901.

Lahn B (2022) *Carbon connections: On the work of making climate change an issue for politics and government*. Dissertation for the degree of Ph.D. University of Oslo, Oslo.

Le Billon P and Kristoffersen B (2019) Just cuts for fossil fuels? Supply-side carbon constraints and energy transition. *Environment and Planning A: Economy and Space* 52(6): 1072-1092.

Paterson M (2021) 'The End of the Fossil Fuel Age'? Discourse Politics and Climate Change Political Economy. *New Political Economy* 26(6) : 923-936.

Strauch Y, Dordi T and Carter A (2020) Constraining fossil fuels based on 2 °C carbon budgets: the rapid adoption of a transformative concept in politics and finance. *Climatic Change* 160: 181-201.

°CICERO

Takk for meg

Bård Lahn

@BardLahn

www.cicero.oslo.no